

QARIQIZ (LOPUX) GULINING SHIFOBAXSH XUSUSIYATLARI

Boynazarova Sayyora Ro`zikulovna

TDMAU kata o`qituvchisi

sayyoraboynazarova@gmail.com

99 678 65 43

Xalilova Iroda Baxtiyor qizi

TDMAU talabasi

irodaxalilova@gmail.com

883443306

Annotatsiya: ushbu maqolada Qariqiz (lopux) gulining dorishunoslikda, parfimeriya va boshqa sohalarda dorivorlik xususiyati haqida to`liq ma`lumot berilgan.

Kalit so`zi: lopux, qariqiz, oqsil, soch, bosh, antibakteriya, ildiz,.

Lopuxning sog'liq uchun ko'plab afzalliklari bor va uning ildizpoyasi muqobil tibbiyotda eng ko'p ishlatiladigan komponentlardan biri bo'lib, odatda choy, damlamasi yoki kukunli qo'shimcha sifatida iste'mol qilinadi. Lopux o'simligi qandlar, flavonoidlar, minerallar, taninlar va oqsillarning manbai bo'lib, ular kosmetik mahsulotlarning tarkibiy qismlari sifatida birgalikda terini yumshatish va ohangni yaxshilashga yordam beradi. Lopux ildizi ekstrakti efir moylari va lipidlar bilan soch va bosh terisini oziqlantiradi va yog' ishlab chiqarishni kamaytirishga yordam beradi va qazg'oq paydo bo'lishining oldini oladi.

Go'zallik uchun foydasi

- Lopux terini mukammal darajada tozalaydi va namlaydi.
- Antibakterial xususiyatlari tufayli yuz rangini yaxshilashga yordam beradi, teriga sog'lom ko'rinish beradi.
- Sochga g'amxo'rlik qilib, lopux ekstrakti toza va sog'lom bosh terisi uchun yog' ishlab chiqarishni kamaytirishga yordam beradi.

Lopux tarkibida inulin – polisaxarid birikmasi mavjud bo'lib, uning antibakterial xususiyatlari terini tozalashga yordam beradi, terini sog'lom va yog'li porlashdan xalos qiladi.

Arctium tomentosum Mill. Қап...
Planta Medica

Arctium tomentosum Mill. Қап...
Planta Medica

Qariqiz ildizidan malham tayy...
YouTube

Qariqiz (lot. *Arctium*) — qo'rg'ondoshlar oilasiga mansub ikki yillik o'simliklar turkumi. O'simliklar o'zlarining gulzorlari bilan osongina tanib olinadi, ularning uchlari ilmoqli, o'tkir uchli tashqi barglari bor. Ushbu ilgaklar tufayli o'ramlar junga juda o'ralashib qoladi va kiyimga osongina

yopishadi. Jinsga 20 ga yaqin tur kiradi. Ko'p turlari dorivor o'simliklardir.

Bu turkum vakillari ikki yillik, deyarli tikansiz, yirik[1] otsimon o'simliklardir. Turning eng yirik turlaridan biri bo'lgan katta dulavratotu (*Arctium lappa*) balandligi 3 m ga etadi

Ildiz kuchli, uzunligi 1,5 m gacha.

Barglari yirik (40 sm gacha), ipsimon, muqobil, oddiy, petiolat.

Qariqiz (lot. *Arctium*, *lopux*) -Gomogam savatdagi gullar shoxlangan umumiy inflorescence - corymbose yoki paniculate to'planadi. Gullari ikki jinsli, bir xil, barcha unumdor, oddiy quvurli besh bo'lakli gul tojiga ega. Umumiy idish tekis, zo'rg'a go'shtli, ko'plab tuklar bilan qoplangan, dastlab tekis, keyinroq spiral shaklida o'ralgan. O'rami yalang'och yoki o'rgimchak to'ri, barglari ko'p qatorli, chiziqsimon yoki lansetsimon, tashqi va o'rta varaqlari mayda ilgak bilan tugaydigan egilgan nuqtaga toraygan, ichki qismi ko'p yoki kamroq membranali, tekis. Erkin yalang'och filamentlari va anterlari bo'lgan, tagida o'q shaklida bo'lgan, cho'qqisida yuqoriga qarab toraygan yoki uchli qo'shimchalar bilan tugaydigan, pastki qismida esa filiform yalang'och oddiy yoki ikki yoki ko'p qismli qo'shimchalar bilan stamens. Uslub tubida epiginoz disk bilan o'ralgan bo'lib, u mevalar bilan qoladi, poyada egilgan chiziqli, tukli shoxlari bilan.

Mevalar cho'zinchoq, yon tomonlari tekislangan, tepasida kesilgan, qovurg'ali, odatda qovurg'alar orasida ko'proq yoki kamroq ajinlangan (ayniqsa, tagida va tepasida), kamroq silliq yoki deyarli silliqdir. Cho'qqisi kalta, tuklari notekis, qo'pol, ko'p qatorli, asosga erkin, tushadi, biriktiriladigan joy bazal, tekis. Pishganidan so'ng,

urug'lik savatlari hayvonlarning (yoki inson kiyimining) mo'ynasiga osongina yopishadi. Shu tarzda, urug'lar sezilarli masofalarga olib boriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Вехов В.Н., Лотова Л.И., Филин В.Р. Пособие по систематике высших растений. Археогониальные и однодольные растения: Учебно-методическое пособие. М., Изд-во Московского университета, 1986.
2. L.I.Kursanov, N. A. Kamenskiy, K.I.Meyer, V.F.Razdrovskiy, A.A.Uralov «Botanika» 2 tomlik T.1972 yil.
3. Еленевский А.Г., Соловьева М.П., Тихомиров В.Н. Ботаника. Систематика высших, или наземных растений. АСАДЕМА Москва. 2001. 429 с.
4. Родман Л.С. Ботаника. "КОЛОС". Москва. 2001 328 с.
5. Zokirov Q.Z., Jamolxonov X.A. - 0 'zbek botanika terminologiyasi masalalari. «Fan». Toshkent. 1996.
6. Сергиевская Е.В. - Практический курс систематики высших растений. Изд. Ленинградского унив. Ленинград. 1991.343 с.
7. Sh.Tojiboev 0 'simliklar sistematikasi T. 1990 yil
8. V.S.Xrjanovskiy «Kurs obshey botanik 1-2 toma». Moskva. 1976 yil.
9. Н.М.Жуковский «Ботаника», Москва, 1982
10. M.Likromov, X.Normurodov, A.Yuldoshev. 0 'simliklar morfologiyasi va anatomiyasi. T. 2000 y.
11. Maxmedov A., Tog'aev I. - Yuksak o'simliklar bo'yicha amaliy mashg'ulotlar. «Universitet». Toshkent. 1994. 85 b.
12. S.S.Saxobiddinov "0 'simliklar sistematikasi" I-II bob. "Olqituvchi" T. 1966, 1976.
13. S.Sulaymonov "Geobotanika" Samarqand 2004 III b e t
14. 2. A.Xamidov 0 'simliklar geografiyasi "0 'qituvchi" T. 1984.
15. 0 '.Pratov, Q.Jumayev. "Yuksak o'simliklar sistematikasi" (o'quv qo'llanma), T. 2003.
16. Pratov 0 \P ., Odilov T.O. - 0 'zbekiston yuksak o'simliklari oilalarining zamonaviy tizimi va o'zbekcha nomlari. Toshkent. 1995.39 b.

